

หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน

1. ที่มา

- 1.1 พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 5/1 บัญญัติให้มีคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) มาตรา 5/8 (2) มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์กลางที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง การรวม การยุบเลิก การบริหารและพัฒนา และการประเมินผลขององค์การมหาชนและ มาตรา 5/8 (3) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์กลางเกี่ยวกับการสรรหาประธานกรรมการ กรรมการใน คณะกรรมการองค์การมหาชน และผู้อำนวยการองค์การมหาชน
- 1.2 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2559 เห็นชอบและอนุมัติตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 7 กันยายน 2547 โดยให้ กพม. รับผิดชอบการกำกับดูแล และ กลั่นกรองเรื่องขององค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม และองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี จากเดิมที่มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) รับผิดชอบ
- 1.3 รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานการประชุมหารือ เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทน พิเศษตามผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ก.พ.ร. และ สปสช. ได้สั่งการให้ สำนักงาน ก.พ.ร. ศึกษาข้อมูล และเสนอ (ร่าง) หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ให้คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) และ กพม. พิจารณาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว และให้เสนอ กพม.พิจารณา เห็นชอบให้ สปสช. เสนอเรื่องการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยตรงด้วย เนื่องจาก (ร่าง) หลักเกณฑ์ ดังกล่าวไม่ควรมีผลย้อนหลัง

2. รายละเอียดประกอบการพิจารณา

2.1 พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 24 คณะกรรมการองค์การมหาชนมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและ การดำเนินการขององค์การมหาชน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่ เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) – (2)

(3) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์การมหาชนในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานขององค์การมหาชน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน

...

2.2 ความเห็นของคณะกรรมการและกรรมการที่ผ่านมา

สำนักงาน ก.พ.ร. เริ่มศึกษาแนวทางการจ่ายเงินรางวัลประจำปีแก่เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ตามข้อหาหรือขององค์การมหาชนบางแห่งที่ประสงค์จะจ่ายเงินรางวัลประจำปีแก่เจ้าหน้าที่ดังเช่นส่วนราชการ จังหวัด และสถาบันอุดมศึกษาที่ได้จัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีตัวอย่างของมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้นำเงินเหลือจ่ายเพื่อใช้สำหรับจัดสรรเงินรางวัลประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2553 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด (ในปัจจุบันมิได้มีการดำเนินการในลักษณะนี้อีกแล้ว)

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอผลการศึกษาต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเฉพาะกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบราชการ และองค์กรรูปแบบอื่นในกำกับของราชการ ฝ่ายบริหารที่มีใช้ส่วนราชการ ในการประชุมครั้งที่ 4/2551 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2551 สรุปมติได้ดังนี้

- 1) ไม่เห็นชอบให้องค์การมหาชนนำเงินงบประมาณเหลือจ่ายจากการดำเนินงานตามเป้าหมายแล้ว ไปจ่ายเป็นเงินรางวัลประจำปีให้แก่เจ้าหน้าที่ เนื่องจากองค์การมหาชนเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องใช้เงินอุดหนุนเป็นหลักในการดำเนินงานตามภารกิจ และตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้การใช้จ่ายเงินขององค์การมหาชนให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการขององค์การมหาชนโดยเฉพาะ โดยการจ่ายเงินจะกระทำได้อาจต้องเป็นการกระทำในกิจการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น และมีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดให้มีการจ่ายเงินนั้น
- 2) การจ่ายเงินรางวัลประจำปีถือเป็นการจ่ายเงินเพื่อเป็นสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดตามบทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น ๆ โดยจะต้องมิใช่เป็นการกำหนดที่คำนวณจากรายได้ เพราะองค์การมหาชนมิได้เป็นองค์กรแสวงหากำไร แต่จะทำได้เฉพาะเป็นการตอบแทนตามประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และต้องกำหนดอยู่ในกรอบวงเงินการใช้จ่ายงบประมาณด้านบุคลากรรายปีด้วย

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการประชุมครั้งที่ 4/2551 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2551 มีมติไม่เห็นชอบให้องค์การมหาชนนำเงินงบประมาณเหลือจ่ายจากการดำเนินงานไปจ่ายเป็นเงินรางวัลประจำปีให้แก่เจ้าหน้าที่ของสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน)

2.3 การดำเนินการของ กพม.

จากข้อสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ศึกษาข้อมูล และเสนอ (ร่าง) หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ให้ อ.กพม. และ กพม. พิจารณาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอ (ร่าง) หลักเกณฑ์ค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ต่อ อ.กพม. ในการประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560 อ.กพม. พิจารณาแล้วมีมติให้เสนอ กพม. พิจารณา พร้อมกับ (ร่าง) ประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว

กพม. ในการประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 พิจารณาแล้วเห็นชอบให้นำหลักเกณฑ์ค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน เสนอคณะรัฐมนตรี โดยในส่วนของ สปสช. นั้น กพม. เห็นชอบให้เสนอเรื่องการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยตรง

3. หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน มีดังนี้

- 3.1 คณะกรรมการองค์การมหาชนมีอำนาจในการอนุมัติให้จ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 (3) (ข) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การมหาชน เพื่อตอบแทนตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน
- 3.2 องค์การมหาชนต้องกำหนดระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชน ที่มีหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่ชัดเจน เช่น องค์การมหาชนมีผลการประเมินการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นการบรรลุวัตถุประสงค์จัดตั้งอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคุ้มค่า เจ้าหน้าที่องค์การมหาชนที่ได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษมีผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับทีมงานและระดับบุคคลเป็นที่ยอมรับ เป็นต้น
- 3.3 องค์การมหาชนเป็นหน่วยงานของรัฐที่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน (เงินอุดหนุน) เป็นหลัก ประกอบกับมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า บรรดารายได้ขององค์การมหาชนไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และมาตรา 17 การใช้จ่ายเงินขององค์การมหาชน ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการขององค์การมหาชนโดยเฉพาะ องค์การมหาชนจึงไม่อาจนำเงินเหลือจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินและเงินทุนสะสม มาเบิกจ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แต่ให้เบิกจ่ายจากเงินรายได้ที่เป็นเงินนอกงบประมาณที่หักค่าใช้จ่ายแล้วเหลือจ่าย และต้องคำนวณรวมไว้ในกรอบวงเงินรวมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรตามมติคณะรัฐมนตรี
- 3.4 เงินรายได้ที่นำมาเบิกจ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้จ่ายได้เฉพาะในกรณีที่องค์การมหาชนสามารถหาเงินรายได้สูงกว่าประมาณการรายได้ในปีนั้น และให้จ่ายจากเงินรายได้ที่เหลือจ่ายจากการปฏิบัติงานในปีงบประมาณนั้น โดยให้นำเงินรายได้ที่เหลือจากการจัดสรรเป็นเงินทุนสะสมขององค์การมหาชน และเงินสวัสดิการเจ้าหน้าที่และลูกจ้างองค์การมหาชน สาธารณกุศลหรือสาธารณประโยชน์แล้วมาเบิกจ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษ โดยต้องออกระเบียบหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย

- 3.5 องค์การมหาชนต้องไม่มุ่งแสวงหารายได้เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร เพื่อนำมาจ่ายเป็นเงินค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- 3.6 องค์การมหาชนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกปี ให้คณะกรรมการองค์การมหาชนประกาศนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษว่าขึ้นอยู่กับผลประกอบการในภาพรวมขององค์การมหาชนให้เจ้าหน้าที่องค์การมหาชนทราบล่วงหน้าตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ
- 3.7 ในกรณีที่คณะกรรมการขององค์การมหาชนใดพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชนได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หากคณะกรรมการขององค์การมหาชนนั้นเห็นว่ามีควมจำเป็นเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการขององค์การมหาชนนั้นเสนอต่อ กพม. พิจารณาก่อนการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การมหาชนเป็นรายกรณีไป

.....